

Kunnskapsgrunnlag for Træna kommune

Utarbeidet som del av «Øykommuneprosjektet»

07.12.2021

ØYKommuneProsjektet

Innhold

.....	3
Mål.....	3
Organisering	3
Tidsrammer	3
1. Interkommunalt samarbeid	4
2. Demografi og kommuneøkonomi.....	6
3. Trygge tjenester.....	8
Tekniske tjenester	8
Helse og omsorg	9
Skole og barnehage	10
4. Robust administrasjon	11
5. Levekår	13
6. Næringsutvikling	15
7. Bostedsattraktivitet og boligtilgang	18
8. Areal og infrastruktur	20
9. Samfunnssikkerhet og beredskap.....	22
10. Klima og miljø	24
11. Demokrati og samskaping	26
12. Kultur, friluftsliv og frivillighet	28
13. Digitalisering	30
14. Samferdsel.....	32
15. Utdanning.....	35

Mål

Kunnskapsgrunnlaget skal være en kilde til

- a) å utforme planstrategi og kommuneplanens samfunnsdel i hver kommune
- b) kommunenes felles påvirkningsarbeid opp mot KS og statlige myndigheter

Kunnskapsgrunnlaget lages som et felles dokument som tilpasses hver enkelt kommune etter behov.

Organisering

I alle kapitler blir det stilt spørsmål om planbehov. Det vurderes i hvert kapittel om det bør inngå som del av en framtidig kommuneplans samfunnsdel (et kapittel eller avsnitt), som del av framtidig økonomiplan/handlingsprogram eller om det evt. bør lages en egen plan for det aktuelle kapittelet.

Tidsrammer

Kunnskapsgrunnlaget er utarbeidet i perioden april til oktober 2021.

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

1. Interkommunalt samarbeid

Træna kommune har noe rundt 30 ulike avtaler om samarbeid, i all hovedsak innenfor vertskommunesamarbeid, kommunalt oppgavefellesskap, interkommunale selskaper, interkommunalt politisk råd og kjøp av tjenester.

De ulike samarbeidsformene er hjemlet i:

- Vertskommunesamarbeid (Kommuneloven kapittel 20 § 20-2)
- Kommunalt oppgavefellesskap (Kommuneloven kapittel 19 - § 19-1)
- Interkommunalt politisk råd (Kommuneloven kapittel 18 - §18-1)
- Interkommunale selskaper (Lov om interkommunale selskaper – IKS-loven)

Samarbeidsavtaler i Træna kommune	Samarbeidsform
Nesna kommune - Lønn	Vertskommunesamarbeid
Nesna kommune - Veterinær	Vertskommunesamarbeid
Nesna kommune - Barnevern	Vertskommunesamarbeid
Leirfjord kommune - Barnevernvakt via Nesna barnevern	Vertskommunesamarbeid
Rana kommune - Mo Krisesenter (andel)	Vertskommunesamarbeid
Rana kommune - Vannområdekoordinator	Vertskommunesamarbeid
Alstahaug kommune - PPT Sandnessjøen	Vertskommunesamarbeid
Alstahaug kommune- NAV	Vertskommunesamarbeid
Lurøy kommune - landbruk	Vertskommunesamarbeid
Lurøy kommune - kommunepsykolog	Vertskommunesamarbeid
Rana kommune- Legevaktformidling	Kommunalt oppgavefellesskap
Alstahaug kommune - RKKYH	Kommunalt oppgavefellesskap
Karrieresenteret Ytre Helgeland - regionalt partnerskap	Kommunalt oppgavefellesskap
SEKON - sekretariatsfunksjon for kontrollutvalget	Kommunalt oppgavefellesskap (2022)
Rana kommune - IUA-Rana (Interkomm. utvalg mot akutt forurensning)	Kommunalt oppgavefellesskap
Rana kommune - HAF IKS - renovasjonstjenester	Interkommunalt selskap
Rana kommune- Rana Brannvesen - tilsyn	Interkommunalt selskap
Rana kommune- Feiertjenester	Interkommunalt selskap
Bodø kommune -Salten Brann 110 sentralen	Interkommunalt selskap
Rana kommune- Samarbeidsavtale Sivilforsvaret	Interkommunalt selskap
Helgeland Reiseliv	Interkommunalt selskap
Revisjon Midt-Norge (Samvirkeforetak)	Interkommunalt selskap
Helgelandsrådet	Interkommunalt politisk råd
Nordland Fylkeskommune- Folkehelsesamarbeid	Lov om folkehelsearbeid (LOV 2011-06-24 nr 29)
Stiftelsen Helgeland Museum	Delvis kommunal finansiering
Nordland fylkeskommune - Sceneintruksør	Kjøp av tjenester
Nordland Fylkeskommune - Arkiv i Nordland	Kjøp av tjenester
Nordenfjeldske Kontroll- avtale salgs og skjenkekontroll	Kjøp av tjenester
Mesta - brøyting	Kjøp av tjenester
110 Brann 112 Politi 113 Nødnummer	Interkommunale selskap

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

Norske kommuner kan, men hjemmel i lov, utføre sine oppgaver gjennom interkommunale samarbeid. Lovreguleringen gir stor grad av organisasjonsfrihet i denne sammenheng, men lovpålagte oppgaver, som innebærer utøvelse av offentlig myndighet, har likevel begrensninger for hvilket samarbeid man kan velge.

Interkommunale samarbeid eller kjøp av tjenester kan ha sine fordeler, knyttet til bedre ressursutnyttelse gjennom stordriftsfordeler, bedre tilgang til rett kompetanse og økt kvalitet på tjenestene. På den andre siden kan interkommunalt samarbeid eller kjøp av tjenester svekke demokratiske hensyn, fordi kommunen gir fra seg stor grad av styring og kontroll. Interkommunalt samarbeid og kjøp av tjenester vil også kunne innebære at kommunens oversikt over den samlede oppgaveløsningen og tjenesteutførelsen blir svekket. Den digitale utviklingen og økt bruk av digitale møter, har på sin side bedret samarbeidet mellom parter, gitt noe mer kontroll over tjenester som utføres av andre og styrket evalueringen av de ulike tjenestene.

Træna kommune har et ønske om selv å ivareta kommunale driftsoppgaver, men manglende kompetanse og kapasitet tvinger fram interkommunale løsninger. I mange tilfeller tilsvarer behovet i kommunen forholdsvis små stillingsressurser. Dette, sammen med avstand, bidrar til utfordringer knyttet til rekruttering.

I tilknytning til hver enkelt avtale påfaller det et administrasjonstillegg, midler kommunen gjerne skulle benyttet i egen tjenesteproduksjon. Træna kommune er ikke vertskommune i noen av de interkommunale avtalene. Med et par unntak der Lurøy er vertskommune, har de øvrige kommunene fastlandsforbindelse. Det betyr uansett at utgifter til transport og overnatting kommer i tillegg til administrasjonskostnadene nevnt over.

Valg av vertskommune styres av nærhet, mulighet, samsvarende fagsystemer/ saksbehandlingsprogram og samarbeid og/eller avtaler i andre sammenhenger. Det blir i mindre grad et valg ut fra kvalitetsindikatorer som robuste fagmiljø, kompetanse, sammenheng i tjenester og utvikling innenfor de aktuelle fagområdene i vertskommunene. Det betyr ikke at Træna kommune er misfornøyd med inngåtte samarbeid, men heller ser forbedringspotensialer ved tilknytning til større kommuner.

De langsiktige målene for Træna når det gjelder interkommunalt samarbeid, og da spesielt i forhold til vertskommuneavtaler, er en reduksjon i antallet. Det er under arbeid å slå sammen flere små ressurser, for på den måten å kunne lyse ut 100% stillinger. Samtidig arbeides det lokalt, der kommunen, Trænafestivalen, Helgeland museum og private aktører ser på muligheter sammen, når det gjelder å holde kommunale tjenester innenfor kommunens grenser. Dette vurderes å gi nye dimensjoner inn i kommunal tjenesteyting, som beriker det tilbudet kommunen alene kan gi trænværingene.

Træna kommune er tilknyttet Salten brann IKS, med en operativ samarbeidsavtale med Rana kommune om legevaktsformidling. Alle henvendelser til 110-sentralen og 113 nødnummer kanaliseres til legen lokalt. Træna kommune har lege på Husøy til enhver tid. Legeordningen dekker alle kommunens bebodde øyer.

Planbehov

Kommunedelplan: **Kystplan Helgeland, Træna – mulig revidering**

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

2. Demografi og kommuneøkonomi

Demografi

En befolkning er summen av innbyggerne i et område. Noen kommuner klarer befolkningsvekst bedre enn andre, og det er ikke bare størrelsen det kommer an på. Det går an å gjøre noe for å stabilisere, noe kan kommunen gjøre selv, men det meste er avhengig av samarbeid med andre eller at staten endrer rammebetingelsene. Tiltak knyttet til flytting og fraflytting er uansett langsiktig jobbing. Hvis alle som flyttet bort, hadde blitt ett år lenger i kommunen, ville det betydd mye. Dette legger Træna til grunn i sitt arbeid, både i rekrutteringssammenheng og i tiltak flyttet til bolyst.

Befolkningsutviklingen i Træna kommune er kritisk av flere årsaker. Kommunen har høy tilflytting og stor tilbakeflytting, men også veldig høy videreflytting. Resultatet er at folketallet holder seg relativt stabilt, noe som igjen fører til en stagnering på inntektssiden, samtidig som kostnadene knyttet til de kommunale tjenestene øker. I Træna kommune vurderes samarbeid med frivillig sektor og næringslivet å ha et stort potensial til forbedring. Det er også rokeringer i befolkningssammensetningen som må erkjennes, og som må møtes med andre tiltak enn det som hittil er iverksatt. Utviklingen i Træna de siste 20 årene viser følgende:

2000: 466 innbyggere, 18 med utenlandsk bakgrunn

2017: 465 innbyggere, 110 med utenlandsk bakgrunn

2021: 452 innbyggere, 126 med utenlandsk bakgrunn

SSB har en framskrivning når det gjelder befolkningsutviklingen i Træna som tilsier økt innbyggertall, fra 452 til 485 i løpet av de neste tiårene. Den samme prognosen tilsier at andelen 70 år og eldre vil endre seg fra dagens 13 prosent av befolkningen til 25 prosent av befolkningen.

Kommuneøkonomi

Økonomisk handlingsrom definert ved netto driftsresultat, disposisjonsfond og netto lånegjeld etter TBUs anbefalinger:

- ◆ Netto driftsresultat/brutto driftsinntekter > 1,75% - Træna under med – 2% i 2020. Svinger fra 0,3% (2021) til 2,8% i 2022 og 2024
- ◆ Disposisjonsfond > 8% - Træna 13,4% i 2020. Brukt av disposisjonsfond i 2021, ikke beregnet prosenten. Utfordring å holde disposisjonsfond på anbefalt nivå
- ◆ Netto lånegjeld < 75% - Træna 63,6% i 2020. Utviklingen frem til regnskap 2020 viser relativt lav gjeldsgrad, vil endre seg i økonomiplanperioden med kommunenes planlagte investeringer og medfølgende låneopptak. Nye låneopptak gir også inntekter.

Nøkkeltall	Resultat 2020	Budsjett 2021	Mål 2021-2024	Ansvar
Netto driftsresultat målt i forhold til brutto driftsinntekter	-02%	0,33%	> 1,75 %	Alle
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	13,4%	8,8%	> 8 %	Alle
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	63,6%	79,6%	< 75%	Alle

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

Øvrige faktorer som påvirker det økonomiske utfordringsbildet

- ◆ Avstandsuremper
- ◆ Underfinansierte barnehageutgifter
- ◆ Fastlegeordningen
- ◆ Høyere innslagspunkt for ressurskrevende tjenester
- ◆ Administrasjonsutgifter ved interkommunale samarbeid
- ◆ Utfordringer på vann
- ◆ Etterslep og revideringer
- ◆ Stabilitet og kontinuitet i ledergruppen
- ◆ Sårbarhet i hver sektor
- ◆ Rekruttering av fagpersonell (spesielt innen helse og omsorg)
- ◆ Barnevern? (usikkert hvordan reformen vil slå inn)

Kunnskapsgrunnlaget er et strategidokument for hvordan Træna kan møte de demografiske og økonomiske utfordringene. I samarbeid med Røst og Værøy er det på bakgrunn av de nevnte kommunenes kunnskapsgrunnlag gitt et innspill til Inntektssystemutvalget, som i sin helhet legges til dette dokumentet.

Planbehov

Kommunedelplan: **Økonomiplan med handlingsprogram (og budsjett)**

Tema(fag)plan:

Reglement: **Økonomi- og finansreglement**

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

3. Trygge tjenester

Tekniske tjenester

Teknisk sektor i Træna kommune er en av Nordlands minste sektorer med totalt 8,5 årsverk, dette inkluderer administrasjon, drift og brann- og redning. Det er en spennende, men krevende sektor å drifte. Kan nevne at næringslivet har behov for store mengder rent vann, dette har man ikke naturlig på Træna, slik at rent vann må produseres av sjøvann. Dette krever igjen mye spesialkompetanse hos driftspersonellet. Det er en kostbar drift, med få husstander å fordele utgiftene på, noe som medfører en stor økonomisk belastning på kommunens innbyggere og næringsliv (selvkost).

Træna er såpass liten at en av de store fordelene er nærhet til "folket" Dette er positivt for kommunens tjenestetilbud til befolkning. De ansatte har stor kunnskap på mange områder. Uansett er kravene til å levere tjenester så pass komplekse at vi sliter med å få søkere med rett og ikke minst spesifikk kompetanse. Dette svekker driften. Det er korte beslutningslinjer mellom brukere, administrasjon og de folkevalgte, som gjør at man kan ta raskere beslutninger og raskere effektuere vedtak.

Kjøp av tjenester

For å kunne levere gode tjenester er vi avhengig av å leie inn enkelte tjenester. Dette gjelder feiing, branntilsyn, byggesaksjurist, planlegging og oppmåling. I tillegg er vi tilsluttet kommunalt avfallsselskap (HAF). Det er en utfordring at våre nærmeste nabokommuner er i andre regionråd enn Træna; Rødøy (Salten), Lurøy (Indre Helgeland) Dette gjør at samarbeid blir mer komplisert. Erfaringen er at godt utbytte av et vertskommunesamarbeid fordrer at vertskommunen er av en viss størrelse. Vertskommunen må ha kompetanse og så pass store fagavdelinger at de har kapasitet til å tilby tjenester. I Nordland er det Bodø kommune som er av slik størrelse. Det vurderes at Bodø kommune burde vært tildelt oppgaver av staten, og vært rustet opp til å tilby alle de mindre kommunene bistand på en rekke områder innenfor tekniske tjenester.

Digitalisering av teknisk sektor har et stort effektivitetspotensial, noe som har både en økonomisk og faglig side. Det er en utfordring at regionråd og andre sammenslutninger starter opp digitaliseringsprosjekter med forskjellige målsetninger. Her burde staten også vært inne og satt rammene tydeligere.

Byggesaksbehandling

I saksbehandling av byggesaker har kommunen stort fokus på nærhet, faglig kvalitet, god veiledning og kort saksbehandlingstid. Dette er et viktig område for at fastboende, tilflyttere og feriegjester skal oppleve smådriftsfordelene kontra en større kommune. Det i tillegg til å stimulere til utvikling lokalt.

Brann og redning

Træna kommune har egen brannsjef innbakt i sektorlederstillingen, dette er ikke i tråd med forskriften, ingen aktuelle vertskommuner på Helgeland, det bør vurderes en brann- og redningstjeneste for hele Nordland.

Planbehov

Kommunedelplan: Vann og avløp

Tema(fag)plan: Havneplan

Plan for brannforebyggende arbeid (brann og redning)

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

Helse og omsorg

Den største utfordringen ved helse- og omsorgstjenesten i Træna kommune er mangel på trinn i omsorgstrappen, at LEON – prinsippet av den grunn ikke kommer til anvendelse. Kommunen mangler omsorgsboliger, dagsentertilbud og frivillighetsentral. Dette påfører omsorgstjenesten oppgaver og økonomiske forpliktelser langt tidligere enn det som er vanlig andre steder. Høye enhetskostnader og mangel på stordriftsfordeler kjennetegner kostnadsbildet innen helse- og omsorgssektoren.

Helsesektoren har 1 fast ansatt lege. Vedkommende innehar alle legefunksjoner i kommunen og vaktbelastningen er stor. Legetjenesten er stabil, men det er behov for å vurdere andre løsninger, nettopp for å unngå overbelastning.

Ansatte i helse- og omsorgstjenesten er generalister og arbeidsoppgavene er lite spesialiserte, men mangfoldige og varierte. På grunn av kommunens størrelse, får alle ansatte en fremtredende rolle og er viktige for en velfungerende drift. God personalpolitikk og utviklingsmuligheter i egen organisasjon er satsningsområder for å kunne levere forsvarlige helse- og omsorgstjenester, spesielt gjelder satsingen for sykepleiere og helsesykepleier. Omsorgssektoren i Træna har en stor andel av utenlandsk arbeidskraft, som står for en betydelig del av verdiskapningen.

Helse- og omsorgstjenesten opplever det utfordrende å levere helsetjenester til innbyggere på alle kommunens øyer. Det skyldes i hovedsak økt andel eldre, få båtavganger og kanselleringer som fører til at hjelpen ikke kommer frem i tide, eller at tjenesteytere ikke kommer tilbake som planlagt. Økt bruk av velferdsteknologi som f.eks. medisindispensere og digitalt tilsyn vil kunne avhjelpe noe.

Problemområdene innenfor psykisk helse i småkommuner er like så komplekse og sammensatte som i det sentrale, men Træna kommune har få innbyggere innenfor de enkelte diagnoser og psykososiale problemstillinger. Dette er en utfordring i forhold til kommunal oppfølging – da kompleksiteten fordrer spesialkunnskap. Enkelte er i behandlingsforløp i spesialisthelsetjenesten på fastlandet, her arbeides det med utvikling av samarbeidet med den kommunale tjenesten. Det har imidlertid vist seg vanskelig å rekruttere medarbeidere til psykisk helsearbeid i Træna Kommune, og det er derfor i høy grad fastlegen som står alene med dette, samt videre oppfølging. Det er også innbyggere som kunne hatt gagn av et psykiatrisk tilbud, men som ikke har mulighet for å reise inn til fastlandet. De siste årene har det vært en sterk utvikling i forhold til digitale løsninger, dette gir flere en mulighet for å motta nettbasert psykiatrisk oppfølging/behandling.

Træna Kommune har siste år opprettet en kommunepsykologstilling i samarbeid med Rødøy og Lurøy kommuner. Psykologen har en til to arbeidsdager i Træna hver måned, og har de dagene klinisk oppfølging lokalt. Det er under planlegging/vurdering å utvide tverrkommunalt samarbeidet til å omfatte flere faggrupper innenfor psykisk helse, dette i form av et ambulerende tverrkommunalt psykisk helseteam.

Træna kommune skal på nyåret begynne arbeidet med å stake ut kursen for helse- og omsorgstjenesten i et langsiktig perspektiv. Arbeidet vil starte med utarbeidelse av en ny helse- og omsorgsplan.

Planbehov

Kommunedelplan:

Tema(fag)plan:

- Helse- og omsorgsplan 2022 – 2025**
- Leve hele livet**
- Boligsosial handlingsplan**
- Den kulturelle spaserstokken**

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

Skole og barnehage

I Træna er det naturlig å snakke om smådriftsfordeler. Alle kjenner alle mer eller mindre. Det gir god oversikt i barnehage og skole. Kommunens barnehage og skole deltar i prosjektet God opplæring for alle, et prosjekt som skal bidra til enda bedre læring. Kartleggingsresultatene fra God opplæring for alle viser at særlig skole har utfordringer og oppgaver å ta tak i, både når det gjelder relasjoner, ledelse og støtte i skolearbeidet. Dette er utfordringer som både ansatte i skole og foresatte må samarbeide om å utvikle.

Både i barnehagen og skolen er det til dels små årskull, noe som kan være sårbart for enkelte. Det positive er at det gir tett voksenkontakt. Fagmiljøene blir naturligvis sårbare ved hyppig turnover. Viktig fremover er å sikre stabil ledelse og øvrig personell i hele oppvekstsektoren.

Sammen med foresatte må kommunen stake ut en retning for den pedagogiske kursen. På den måten sikrer vi deltagelse, engasjement og eierskap til utviklingen av god og trygg barnehage og skole, der læringsutbyttet øker.

Kommunen må lære av pålegg og krav fra tilsyn og forvaltningsrevisjoner knyttet til skolebasert vurdering, slik at det legges til rette for at skolen oppfyller elevenes rett til læring og utbytte i et godt trygt miljø.

Træna kommune er med i en interkommunal PP-tjeneste med Alstahaug som vertskommune. Træna kommune bør vurdere deltagelsen utfra et kost-/nytte-perspektiv opp mot muligheten for å etablere en egen, faglig forsvarlig lokal tjeneste, og om en slik lokal variant kan sikres ved eventuelle kjøp av tilleggstjenester.

Planbehov

Kommunedelplan:

Tema(fag)plan:

Mobbepplan

Plan for oppvekst (overgangene)

Språkplan

Kompetanseplan oppvekst, ev. henvisning til overordnet kompetanseplan

Den kulturelle skolesekken

Pedagogisk plattform

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

4. Robust administrasjon

Det er viktig for trønværingene at Træna består som egen kommune, men hvis det skal være mulig i overskuelig framtid, må rammene og forutsetningene for å være en generalistkommune tilpasses. Hovedårsaken til et sterkt ønske om selvstendighet er knyttet til stolthet og identitet, men også til avstand. Det å være egen kommune innebærer at en rekke funksjoner, som er viktige for trivsel, trygghet, utvikling og tilflytting finnes lokalt. Træna kommune har egen skole, barnehage, tekniske tjenester, eget helsevesen, ordfører, rådmann, utviklingssjef, kulturtilbud, og noenlunde akseptabel samferdsel.

Andre forhold som styrker kommunen og dermed administrasjonen

- ◆ Kommunen har gode kommunale tjenester innenfor skole, barnehage og helse, noe som er avgjørende for om unge folk vil slå seg ned
- ◆ Træna har en befolkning som er fordelt på flere øyer, og det gir gode muligheter for nye typer møteplasser og aktiviteter
- ◆ Kommunen er attraktiv innen reiseliv og har et omdømme/navn som kan benyttes i markedsføring.
- ◆ Træna har et omdømme som eksotisk - mange vil foretrekker Træna framfor andre distriktskommuner
- ◆ Befolkningen lever av en av de viktigste eksportnæringene vi har, og det vi trenger for å overleve
- ◆ Attraktivt reisemål, forutsatt at det bare finnes overnatting og turmuligheter + litt til
- ◆ Træna kommune har et rikt kulturliv, med Trænafestivalen som en viktig merkevare

Dagens administrasjon (100% stilling der ikke noe annet er beskrevet)

- ◆ Rådmann
- ◆ Sektorleder for tekniske tjenester
- ◆ Sektorleder for oppvekst
- ◆ Sektorleder for helse og omsorg
- ◆ Økonomisjef
- ◆ Rådgiver/politisk sekretær
- ◆ Utviklingssjef
- ◆ IT-konsulent
- ◆ Sekretær – sentralbord
- ◆ Rektor - 50% stilling
- ◆ Barnehagestyrer
- ◆ Barne- og ungdomsrådgiver/folkehelsekoordinator
- ◆ Avdelingsleder pleie og omsorg – 40% stilling
- ◆ Økonomikonsulent
- ◆ Konsulent oppvekst – 80%
- ◆ Konsulent/sekretær teknisk – 40% + 100%
- ◆ Konsulent helse og omsorg/legesekretær
- ◆ Kommunelege

Administrativt beredskapsteam består av rådmann, sektorledere, økonomisjef, rådgiver og IT-konsulent. Det gjennomføres 30 min. møte hver uke. Ledermøter gjennomføres i all hovedsak også hver uke, med 2, 5 timers varighet. Begge de nevnte møtene har en fast agenda, med rom for aktuelle saker, hendelser, prosesser eller prosjekter.

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

Ordfører og rådmann har kontor vegg-i-vegg og har daglig kontakt, mer formelle møter avtales ved behov. Ordfører deltar ofte i prosjektgrupper m.m. som i utgangspunktet inngår i det administrative arbeidet.

Kapasiteten i administrasjonen er underdimensjonert for daglig drift, noe som presser kommunen ut i prosjekter for å finansiere utvikling. Dette er et arbeid som krever ressurser, både til søknadsskriving, prosjektorganisering, gjennomføring og rapportering. Det kreves også god ledelse for å holde engasjement oppe over tid.

Administrasjonen er svært sårbar i forhold til fravær og ledighet i sentrale stillinger. Det er ikke ressurser eller kompetanse å sette inn dersom noen i administrasjonen er fraværende. Dette øker belastningen på øvrige ledere, noe som er svært uheldig dersom fravær er av en viss varighet.

Saksbehandlingsressursene er også marginale, noe som gjenspeiles i saksutredningene. I saker av et visst omfang er det nødvendig å kjøpe juridisk og/eller konsulentbistand.

Træna kommune er avhengig av kommunesamarbeid for å gjennomføre lovpålagte oppgaver. Dette er ikke en ønsket situasjon, og mulighetene for å ta oppgavene «hjem» vurderes kontinuerlig – se ellers avsnitt om interkommunalt samarbeid.

Træna kommune er med i Helgelandsrådet.

Det stilles store forhåpninger til konstruktivt samarbeid med Røst og Værøy gjennom Øykommuneprosjektet.

Planbehov

- ◆ **Ny kommunal planstrategi med planprogram for kommuneplanens samfunnsdel**
- ◆ **Revidering av Kommuneplanens samfunnsdel**
- ◆ **Revidering av Kommuneplanens arealdel**
- ◆ **Sektorovergripende internkontroll etter kommuneloven**

Tema(fag)plan: **Arkivplan**
 Kompetanseplan

Reglement: **Delegeringsreglement**

5. Levekår

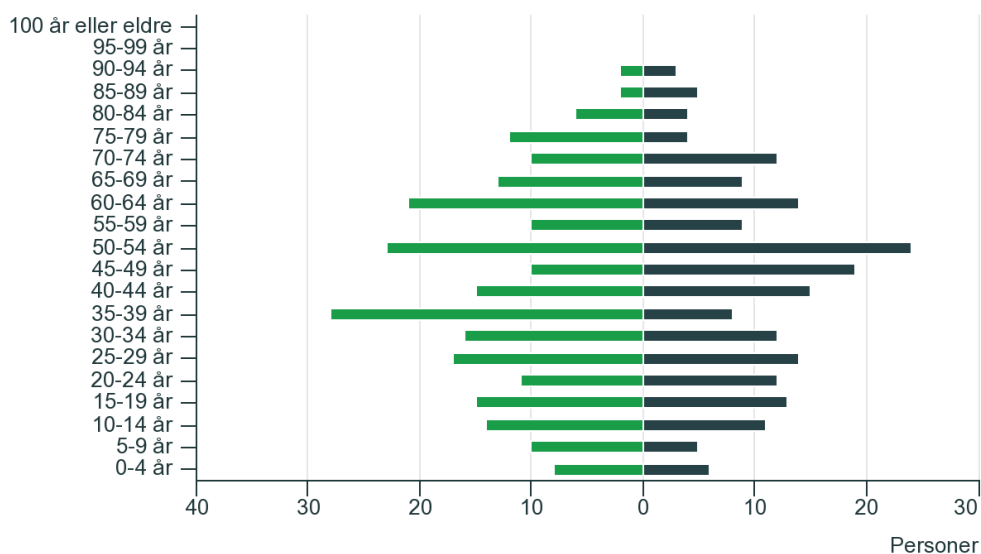
Den eldre befolkningen i Norge øker, og vi lever lenger. For mange kommer pensjonisttilværelsen til å vare nesten en tredjedel av livet. Som lokalsamfunn må vi sørge for at den blir meningsfull både for den enkelte, men også for samfunnet.

Prognose fra SSB tilsier som tidligere nevnt en svak økning i folketall mot 2050 – fra 444 til 485, samtidig som andelen over 75 år antas å utgjøre 25 % av befolkningen. Træna kommune må kartlegge og samle informasjon om sine innbyggere, slik at grep som tas fremover treffer rett og kommer flest mulig til nytte. Vi vet også at rekrutteringsbildet vil bli utfordrende og må tas høyde for i langtidsplanleggingen.

For Træna kommune blir fremtidige veivalg svært viktig for å sikre bærekraftige helse- og omsorgstjenester, gjennom en tydelig tjenesteprofil og sikre riktig ressursbruk i omsorgstrappen. Tre viktige områder peker seg ut som sentrale; 1) organisering, 2) ansvars- og oppgavefordeling og 3) praksis knyttet til tildeling av tjenester.

Flere utfordringer påvirker og kompliserer drift av helse- og omsorgssektoren i Træna og noen av disse er; gammelt og utdatert sykehjem med stort renoveringsbehov og høye enhetskostnader. I hovedsak går all arbeidstid til ordinær drift, og kommunen henger dermed etter i utviklingen. Det er problematisk på attraktivitetsskalaen, med tanke på å beholde og rekruttere medarbeidere. Utvikling i retning fremover kjennetegnes av “små skritts metode”, mens behovet for å tenke nytt og innovativt er økende. Det er ikke uproblematisk om forskjellene øker og det oppstår “A og B lag”. Nye samarbeidsformer tvinger seg frem. Alderssammensetningen endres i kommunen, det fødes færre barn, vi får flere eldre og vi lever lengre, samtidig som behovet for kompetanse øker. Nye samarbeidsformer, vil skape nye mulighetsrom, ikke bare gjennom lokal omorganisering og utvikling, men å strekke samarbeidet utover kommunegrensen for å bygge robuste tjenester.

Aldersfordeling for innbyggerne i kommunen

Kilde: Befolkning, Statistisk sentralbyrå ● Træna ● Kvinner

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

Tabellen viser alderssammensetningen i Træna kommune i 2021. Det finnes imidlertid lite tilgjengelig data om befolkningens levevaner. Det eneste som er sikkert, er at andelen eldre øker, og med det også behovet for kommunale tjenester. I små samfunn er det liten tvil om framtidige utfordringer, både i forhold til tilstrekkelig personell, kompetanse og habilitet, og at det er dette kommunen nå må planlegge for.

Planbehov

Kommunedelplan:

Tema(fag)plan: **Boligsosial handlingsplan**
 Rusmiddelpolitisk handlingsplan (kan innarbeides i Folkehelseplan)
 Alkoholpolitisk handlingsplan

Øvrige planbehov dekkes innenfor andre fagområder

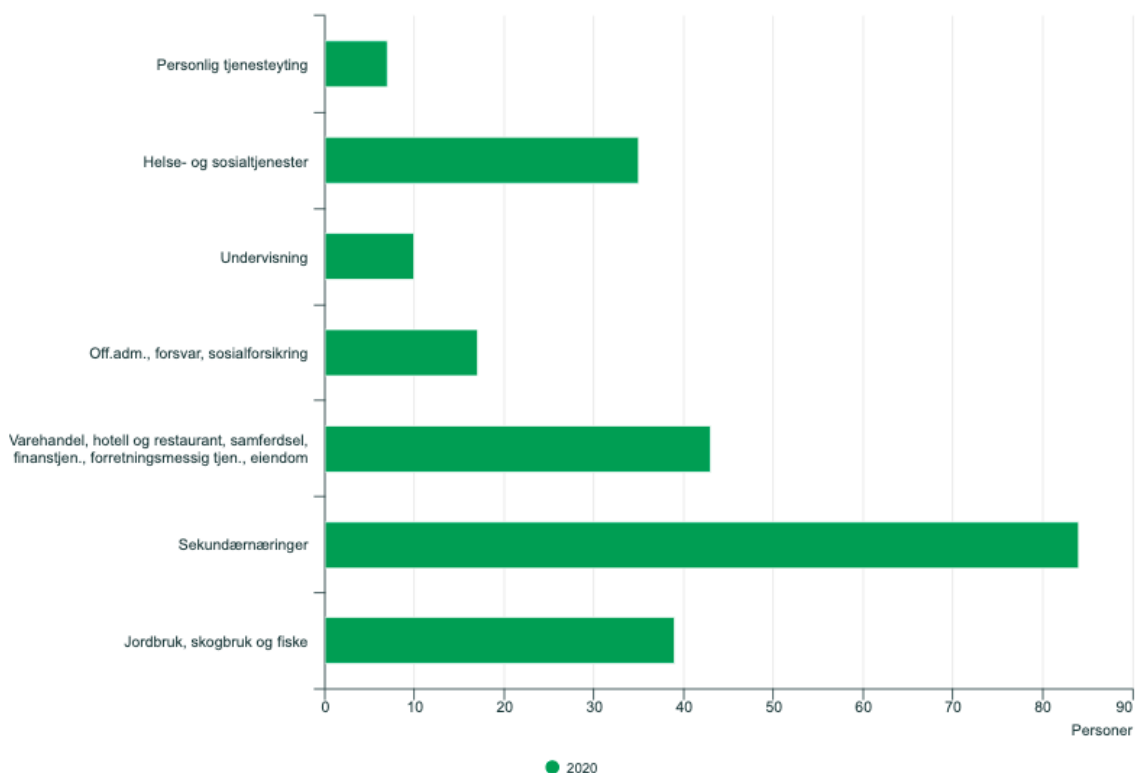
6. Næringsutvikling

Træna kommune har som et av tre hovedmål i kommuneplanens samfunnsdel å gjøre næringslivet mer allsidig og dermed minske sårbarheten. Den siste planperioden har det vært målrettet innsats på næringsutvikling, både for nyetableringer og utvikling av eksisterende bedrifter. Fiskeri, sammen med offentlig forvaltning, har vært og er fortsatt den næringen som sysselsetter flest personer i Træna. Reiselivsnæringen har vokst og det er flere nye aktører som har etablert seg siden 2016. Det har blitt gjort betraktelige investeringer i fiskerinæringen og i reiselivsnæringen. Det planlegges også for ytterligere nye investeringer i blant annet landbasert oppdrett, industri/service og hotellnæring.

Sysselsetting

Sysselsettingsgraden i Træna er bra, med lavest arbeidsledighet i hele fylket ved inngangen av året (færre enn 4 personer er helt arbeidsledige¹). Antall sysselsatte totalt har gått opp siste året, fra 225 i 2019 til 243 i siste kvartal 2020. Herunder har andelen menn økt, mens andelen kvinner minket noe. Dette forklares primært med at fiskeindustrien rekrutterer flest mannlige arbeidstakere. 123 personer er ansatte i primær og sekundærnæring (fremst fiskeri og havnæring), 62 er ansatte innen offentlig administrasjon, helse og undervisning. Varehandel, hotell, restaurant og personlig tjenesteyting sysselsetter 50 personer.² Arbeidspendling inn og ut av kommunen er i all hovedsak turnusbasert. Det er 26 som pendler ut, mens 11 pendler inn³. Træna har en lavere andel uføretrygde enn resten av fylket. Ved utgangen av desember 2020 var 13,8% av befolkningen i Nordland uføretrygd, mens Træna (og Bodø) har den laveste med 9,9%⁴. Plutselige endringer i næringslivet kan fort endre tallgrunnlaget ovenfor.

Hva innbyggerne jobber med

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

Pandemi og usikkerhet - men store investeringer i planlegging

Det seneste årets pandemi har påvirket næringslivet og skapt usikkerhet. Hvitfiskindustrien i Træna har vært påvirket av nedstenging i resten av Europa og verden. Deler av reiselivet, som primært har hatt utenlandske kunder har vært hardt rammet av strenge smitteverntiltak og reiserestriksjoner. Likevel har gode sommersesonger både 2020 og 2021 berget aktørene innen service- og reiseliv. Innen pelagisk fisk har det vært oppsving og store investeringer har gjort det mulig for forlenget sesong og rekruttering av ny arbeidskraft. Det er også flere store etableringer som planlegges innen landbasert opprett og innen hotellnæring. Disse har det vært jobbet med i hele forrige planperiode, og er nå modne for å realiseres.

Fiskeri- og havnæring

Fiske har vært og er fortsatt det primære næringsgrunnlaget for Træna. Hjørnesteinsbedriften innen hvitfisk har vært gjennom en omorganisering, opplevd nedgang og står høsten 2021 i fare for å gå i konkurs. Hjørnesteinsbedriften innen pelagisk fisk har derimot opplevd et oppsving og investert i nye frysetunneler, produksjonslinjer og økt kapasiteten, rekruttert arbeidskraft og forlenget sesongen. Det er 34 registrerte yrkesfiskere i Fiskermanntallet per 15.7.21.

Nyrekruttering av yngre fiskere har i mange år vært en svakhet. I 2016 startet et investeringsselskap med det formålet å hjelpe yngre fiskere å etablere seg. Træna kommune inngår sammen med andre lokale og regionale aksjonærer. Initiativet har skapt positive ringvirkninger og ført til noen etableringer av yngre fiskere. Oppdrettsnæringen i kommunen sysselsetter ca 8 personer. Lokasjonen gir årlig avkastning via Havbruksfondet til Træna Kommune, selv om det er forholdsvis beskjedne beløp. En stor investering i landbasert oppdrett har vært på tegnebrettet i flere år, og ser nå ut til å bli realisert. Dette vil bidra vesentlig til jobbskaping og verdiskaping i kommunen i årene som kommer.

Reiseliv og opplevelsesnæring

Reiselivsnæringen er i vekst i regionen og turismen øker for hvert år også i Træna. Kommunen har arbeidet systematisk med tilrettelegging for utvikling av reiselivet de seneste årene. Fra privat sektor har det blitt investert ca 50 mill i reiseliv under siste planperiode, og i tillegg til det er et større hotellprosjekt i planlegging. Et mål er å skape helårsturisme og spre aktiviteter enda bedre ut over året for å skape forutsigbarhet og minske sårbarheten. Den største svakheten i dag, er at næringen er svært årstidsbasert og avhengig en forutsigbar infrastruktur.

Trænafestivalen, som er en sterk merkevare for destinasjonen Træna, har hatt to år med restriksjoner. De har likevel klart seg gjennom perioden, og planlegger 20-års jubileum i 2022. Hurtigruten skal anløpe Træna med sine ekspedisjonsskip fra 2022. Dette planlegges slik at lokal service og reiselivsnæring skal få et økt økonomisk grunnlag. En større planlagt investering i hotell- og reiselivsanlegg vil bidra til arbeidsplasser og lokal verdiskaping.

Handel, service og øvrig næring

Verksteds-, båt- gravning- og snekkerservice utgjør en del av det lokale næringslivet. I 2020 mistet en lokal aktør operatøroppdraget for oljevernberedskap, som de hatt i mer enn 30 år. Forandringer i industrien i regionen vil påvirke grunnlaget for verksteds- og vedlikeholdstjenester fremover. Lokale aktører, sammen med regionale, planlegger derfor nye tjenester i markedet for å beholde kompetanse og utvikle seg i tråd med behovene lokalt og i omegn. Handel og lokal servicenæring består av matbutikker, vaskeri, frisør, blomsterbutikk og spisesteder. For disse er lokalbefolkningen den primære kundegruppen og endringer i befolkningssammensetningen, at antall innbyggere synker eller at flere velger å handle på fastland er for disse en reel fare.

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

Digitale arbeidsplasser

Premissene for arbeid er i endring, og mange har nå mulighet for å jobbe digitalt uten å være tilkoblet et spesifikt kontorsted. Frilansere og ansatte med fleksible arbeidsplasser i kommunen kan øke, særlig om det tilrettelegges for felleskontorløsninger.

Næringslivet behov av samferdsel og infrastruktur

Utvikling av næringslivet er svært avhengig samferdsel- og infrastruktur. Det trenges en forutsigbarhet i fraktkostnader og leveringstid, både inn til øysamfunnet og for varer som skal sendes ut. Dette gjelder ikke minst de store kvantum fisk som sendes ut av øya. Endringer, og/eller varsel om endringer, i samferdselstilbud har sterkt påvirket utviklingsviljen og investeringsviljen i næringslivet. Tilgjengelighet og infrastruktur påvirker også rekruttering til næringslivet.

Strømkapasiteten må være godt nok dimensjonert for at utbygging og utvikling av eksisterende og nytt næringsliv skal skje. Internett- og telefondekning er i dag en selvfølge for all slags virksomhet.

Træna har begrenset landareal og dermed svært begrenset areal for utbygging av næring og industri. Kommuneplanens arealdel har avsatte områder for ny industri, men med én større etablering blir hele området fort opptatt. En definert sentrumssone tilrettelegger for et styrket sentrum som kombinert næring og bosted.

Prioritert utrednings- og planbehov

En oppdatert arealdel ble vedtatt i 2020 og vil være aktuell i kommende planperiode. Oppdaterte reguleringsplaner som rommer ulike kategorier av næring, vil være viktig. Kommunen har i seks år hatt tilskudd for å jobbe utviklingsorientert med omstilling, næring- og stedsutvikling. Det er prioritert å videreføre utviklings- og omstillingsarbeidet i kommunen i kommende planperiode, om enn i annen prosjektform.

Planbehov

Strategisk næringsplan (kan innarbeides i Kommuneplanens samfunnsdel)

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

7. Bostedsattraktivitet og boligtilgang

I kommuneplanens samfunnsdel fra 2017 skriver vi at “Attraktivitet er evnen til å tiltrekke seg nye innbygger, arbeidskraft og besøkende” og at “tradisjonell næringsutvikling, hvor hovedfokus er å øke antall arbeidsplasser ikke lenger er tilstrekkelig for å framstå som attraktiv.» Stedsattraktivitet er en sammensatt palett av verdier av forskjellig art; næringsliv, kulturliv, natur, mangfold og bevegelse. Vi konkluderer med at “Steder som ønsker å være attraktive må ha en kontinuerlig prosess, der de stadig endrer, forbedrer og skaper nye steds kvaliteter.» Det er viktig å anerkjenne at attraktivitet kan endres over tid, og at det varierer mellom grupper.

I 2021 har et notat blitt utarbeidet gjeldende flyttemønster i Træna, Værøy og Røst. Notatet ser på generelle flyttemønster i distriktskommuner og spesifikk historikk i øykommunene. (Kirsten Springer Hasvoll 2021).

Træna har i likhet med øvrige øykommuner høy tilflytting, men også høy fraflytting. Som det pekes på i notatet er den høye videreflyttingen noe som bør undersøkes videre. Hvis flere av de som flytter til øykommunen bare blir ett år lenger kan det være mye å hente, og noe som bør være en prioritert oppgave i kommende planperiode.

Befolkningsutviklingen i Træna har under 2021 positive tendenser. Det har vært betydelig tilbakeflytting fra unge trænværing og familier, arbeidsinnvandrere m.fl tar kontakt for å høre om muligheter for å etablere seg. Dette kan ses i sammenheng med at det har blitt mer digitalt arbeid, og at en periode med pandemi har bidratt til at mange arbeidsgivere gir fleksible vilkår for hjemmearbeid/distansekontor.

En prøvebolig-ordning (Prøv-en-øy) har blitt testet ut og skapt oppmerksomhet, noe som har ført til at flere har fått øynene opp for å etablere seg i Træna. Satsinger i næringslivet og flere jobbtillfeller bidrar også til at flere vil bosette seg i kommunen. Samtidig er fraflyttingen stadig høy og omsetningen av innbyggere er dermed høy. Det er positivt at mange flytter til, det viser at Træna er attraktivt, men samtidig velger mange å flytte videre, og det er en utfordring. Det kan vitne om at Træna for flere er et sted der familier kommer for å teste og styrke familien, et sted der noen kommer for å trykke på pauseknappen en periode og/eller et sted der det skapes opplevelser, som etter hjemreisen bidrar til masse felles minner. Disse blir som karameller man kan dele og suge på lenge.

Boligtilgang

Træna har et boligmarked der behovet har vært varierende i siste planperiode. I kommuneplanens arealdel fra 2020 har kommunen flere utpekte områder for boligbygging. Det er også vedtatte reguleringsplaner med boligområde og en rekke byggeklare tomter. Tross det oppleves det i 2021 et stort behov for boliger - både til leie og eie. Etterspørsel kommer fra innbyggere, tilflyttere, feriefolk, arbeidsinnvandrere og nyansatte i kommunen.

Årsakene til boligmangel er flere. Det er lite nybygging av private boliger da dette er en økonomisk risiko. Boligprisutviklingen har vært lav og kostnadene for å bygge er høyere her enn i sentrale strøk. Det finnes flere byggeklare tomter til salgs, men det er vanskelig for unge å få lån til å bygge egen bolig, fordi verdien etter bygging er for lav. Investeringer i private boliger har derfor vært svært få.

Kommunens boligstiftelse og kommunen selv har under siste planperiode solgt ut noen få kommunale leieboliger. Det har medført at kommunen har få leieboliger disponible. Antall private boliger, hybler og leiligheter som utleies er begrenset og har variert over tid.

ØYKommuneProsjektet

En annen årsak til boligmangel er endrede familiemønster og livsstiler. Det bor færre mennesker i hvert hus nå enn 20 år siden. Skilsmisser gjør også at boligbehovet øker.

Flere og flere helårsboliger blir brukt som ferieboliger. Når eldre generasjonen flytter inn på sykehjem eller dør blir hus stående ubrukt istedenfor å selges. I 2021 har boligmangelen blitt så prekær at kommunen har satt i gang et forprosjekt for å satse på boligbygging og ikke minst stimulere og legge til rette for privat utbygging.

I intervjuer med næringsliv, tilflyttere og unge i etableringsfasen, fremkommer flere aspekter på hva som er attraktivt. Blant annet er det større fokus på arkitektur og estetikk, både blant lokale trønværinger, arbeidsinnvandrere og tilflyttende familier. Generelt stiller man høyere krav til boligens kvalitet. Flere ønsker å leie bolig istedenfor å kjøpe. Blant dem som ønsker å kjøpe bolig er både boligen, miljøet rundt, størrelsen og standard viktig. Både eksisterende eldre boliger og nybygg er aktuelt for målgruppene. Oppussing av boliger har økt etter at lokal snekkerservice etablerte seg.

Stimulere til økt boligtilgang – virkemiddel

For å sikre boligtilgang bør man stimulere til nybygging, både privat og av kommunale boligaktører. Dyre kostnader for å bygge nytt er en vesentlig utfordring, særlig sett i sammenheng av lav boligprisutvikling i de minst sentrale distriktene. Træna tilhører sentralitetsindeks 6 som er den kategori som kan forvente lavest prisutvikling. Kostnad for nybygging kan reduseres ved å få fraktutjevning på materiell, tilrettelegge for bygging på attraktive tomter, reduserte priser eller gratis tomter og/eller tilbud om tett oppfølging fra kommunen i samarbeid med utbygger. Det å jobbe målrettet for å øke tilgangen på attraktive boliger for flere målgrupper bør være en prioritert oppgave i kommende planperiode.

Planbehov

Kommunedelplan:

Tema(fag)plan: Boligpolitisk handlingsplan

8. Areal og infrastruktur

Overordnede planer for Træna kommune er revidert de siste 2-3 årene, KPA Træna er fra 2020. Det er likevel behov for å revidere kommuneplanens arealdel for å regulere inn nye næringsområder. Det bør også vurderes å ekspropriere beiterett på alle øyer i kommunen, for her er det vanskelig for landbruksnæringen å få adgang. Det er press på utbygging/ ombygging/ nybygging av fritidshus, med spesielt behov for reguleringsplan på Selvær og Sanna for å ivareta den spesielle kystkulturbebyggelsen.

Det planlegges utbygging med landbasert oppdrett på Træna, hvis disse planene gjennomføres er det behov for mere energi. Dette kan enten gjøres med å legge ny strømkabel fra fastlandet eller lokalprodusert strøm. Træna kommune er tilknytt landfibernet og har full kapasitet, noe som er viktig for innbyggere, næringsliv og turister.

Træna kommune reviderer i disse dager hovedplan vann og avløp. Etter vedtak vil planen utløse en prioritert liste på utbyggingsoppgaver. Primært nytt rentvannsmagasin og etablering av slamavskiller på alle utslippsledninger for avløp. Dette blir en betydelig kostnad for husstander og næringsliv.

Kommunens arealplanlegging har forankring i samfunnsplanleggingen og trekker i samme retning. Arealdelen gir føringer for bruken av vårt felles areal i kommunen. Samfunnsplanen med satsingsområder, delmål, og strategier danner grunnlag for arealdelens utforming og bevisste føringer. I arealplanens kart over det fysiske miljøet, vil man gjenkjenne de satsinger og prioriteringer som er blitt løftet frem i samfunnsdelen. Trænasamfunnets utvikling innen næringsliv, kulturliv og helse de kommende år innebærer også en utvikling av det fysiske miljøet.

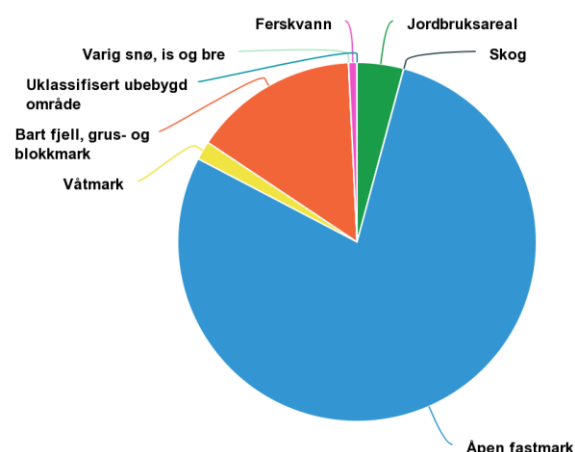
Med Træna kommunes satsinger på bostedsattraktivitet kreves det at det avsettes areal til ulike boliger og bygg; til helårs- fritids- og næringsformål. Boligutvikling skal skje med en fortetting, hvor kvalitative boligmiljøer kan tilbys. Kommunen ønsker å tilrettelegge for at innbyggere skal unngå å bli for avhengige av bil. Husøy og Selvær er primære områder for boligbygging. For hyttebygging er samtlige øyer aktuelle, men nyetableringer skal gjøres med hensyn til kultur- og naturverdier.

Sentrumsutvikling er viktig og vil være med på å forsterke stedsattraktiviteten. Her er særlig inngangsporten til Træna viktig, med attraktive og ryddige kaiområder både på Husøy og i Selvær. All etablering skal ses i sammenheng med ønsket sentrumsutvikling, hvor tilgjengelige miljøer prioriteres og kontakten til havet prioriteres, og hvor koblinger mellom sentrale punkter sees. Tetthet prioriteres med bakgrunn i at der folk samles og møtes vil det oppstå kontakt og samhandling.

Bruk av kai og havn til forskjellige formål (turisme, fiskeri, transport) vil reguleres i tråd med attraktiv sentrumsutvikling og for å oppnå et godt miljø for fiskere. Andre funksjoner som rednings-skøyte og kystovervåkning skal ses i sammenheng med dette.

Ubebygd areal Træna kommune

Tall i km²

Kilde: Arealbruk og arealressurser, Statistisk sentralbyrå

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

Kulturmiljøet er også viktig, det ser vi ikke minst for våre festivaler. Arealer for festivaler skal sikre en langsiktig tilrettelegging av områder som tilpasses den slags aktiviteter. Andre typer av kulturaktiviteter som trenger areal skal fremmes og det skal være åpent for kunstinstallasjoner. Kulturminner i natur og bebyggelse med kulturhistoriske verdier skal ivaretas.

Etablering av overnattingssteder prioriteres i samfunnsplanen og områder for slik etablering utpekes i arealdelen.

Det skal være enkelt å velge helsemessig og miljømessig transportmiddel foran bilbruk. Areal for parkering og ladestasjon for elbiler pekes ut på Selvær og Husøy. Trafikksikkerhet skal innarbeides i alle nye planer. Dette betyr blant annet å sikre gang og sykkelveier i all fortetting. God helse fremmes også gjennom god tilgang på fysisk aktivitet i nærmiljø. Friluftsområder med turområder skal sikres og nærmiljøanlegg er viktig å planlegge for. Natur, landbruk og friluftsliv skal ses i sammenheng. Lokaler for møteplasser og fritidstilbud for grupper i alle aldre er avgjørende. Ungdommer skal særlig prioriteres.

Næringslivets utvikling er avhengig av gode lokaler og til det trengs en gjennomtenkt arealbruk. I dag savner vi både lokaler for industri-, fiskeri- og videreforedling, samt for nyetableringer innen kultur- og opplevelsesnæring. Næringslokaler trengs så vel for store som for små aktører. Det er et variert behov for både grovindustri, verksteder, mindre produksjon, mat/kjøkken, til større anlegg for besøksnæring, hotell/overnatting, kontor og konferanser. Behovene er fremtredende i hele kommunen. En bevisst strategi trengs for å skape miljøer hvor utveksling kan skje mellom næringsdrivere innen samme eller liknende bransjer. Areal for vindkraft pekes ut på Selvær ifølge tidligere reguleringer, men dette er i behov av en ny konsesjonsprosess før vedtak fattes.

Føringer i Kystzoneplan og Tiltaksplan for vannområde Rødøy, Lurøy, Træna må hensyntas ved utarbeiding eller endringer av arealplanen. Det samme må Havneplanen og allerede regulerte områder.

Planbehov

Arealdelen av kommuneplanen

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

9. Samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunen har en generell beredskapsplikt hjemlet i lov om kommunal beredskap (sivilbeskyttelsesloven) § 14 og 15. Kravet er at kommunen utarbeider en risiko- og sårbarhetsanalyse og ut ifra den lager en beredskapsplan.

Innbyggere og besøkende i Træna har en forventning om at det er trygt å bo og oppholde seg i kommunen. Folk stoler på at kommunen ivaretar sin rolle og har kompetanse og ressurser til å ivareta innbyggerne hvis det skulle oppstå en krise. Typiske oppgaver for kommunen vil være:

- ◆ ta hånd om skadde personer
- ◆ yte bistand ved evakuering
- ◆ innkvartering og forpleining
- ◆ forpleining til uføre som ikke har anledning til å forlate hjemmet
- ◆ forsyningsstøtte til redningsmannskaper
- ◆ informasjon til pårørende, befolkningen og media
- ◆ sikre helsemessig trygge næringsmidler inklusivt drikkevann
- ◆ sikre nødstrøm ved strømstans
- ◆ gjennomføre regulerings- og rasjoneringstiltak
- ◆ rette opp skader på kommunikasjoner og andre anlegg
- ◆ rydde et skadested og yte en innsats for å beskytte miljøet
- ◆ verne kulturelle verdier i en krise

I en krise kan en forvente at innbyggere og besøkende søker informasjon og følger de råd og de veiledninger som blir gitt av politiet og kommunen. Innbyggere som kjenner sitt lokalmiljø, vet kanskje om hjelpebehov hos naboer og kan selv være til hjelp eller bidra til at et hjelpebehov blir kjent for kommunens kriseledelse eller nødetatene.

I Træna er det etablert en brann- og redningstjeneste som inngår i den helsemessige beredskapen. Det er i tillegg utarbeidet en oversikt over tilgjengelige ressurser lokalt, som vil være viktige aktører ved alvorlige uønskede hendelser av et omfang kommunen selv ikke kan ivareta innenfor egne ressurser.

Avstand til nødetatene er kritisk, spesielt til politiet som har innsatslederfunksjonen. Ved akutt utrykning kommer politiet enten fra Mo i Rana eller Sandnessjøen. Det tar uansett timer å ankomme Træna, uansett hvilken øy hendelser er lokalisert til.

Træna kommune har en godt utbygd infrastruktur. To strømkabler til fastlandet, nettselskapet har strømaggregat i beredskap i kommunen. Det er fiberkabel fra fastland og Lovund, aggregat for produksjon av drikkevann og aggregat for strøm til mobilsender.

Det er utarbeidet planer innenfor beredskapsområdet der de viktigste er:

- ◆ Overordnet beredskapsplan
- ◆ Brannvernordning i Træna kommune
- ◆ Plan for helsemessig og sosial beredskap
- ◆ Smittevernplan

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

- ◆ Pandemiplan
- ◆ Plan for omsorgsarbeid ved ulykker og kriser
- ◆ Interne beredskapsplaner for tjenesteområdene

De største utfordringene og/eller manglende avklaringer knyttet til kommunens beredskap er:

- ◆ Ressurser til evaluering av eksisterende planverk, som bør rulleres årlig
- ◆ Utfordringer med tilstrekkelig helsetjenester
- ◆ Formalisering av samarbeid med næringslivet
- ◆ Avklare grensen/rollefordelingen mellom politiet, helse og lokal brann og redning
- ◆ Avstand til blålysfunksjoner som kan være svært kritisk i en krise, men som også bidrar til tøyning av grenser lokalt

Det er etablert et administrativt beredskapsteam, som har ukentlige møter med en fast agenda. Teamet utvides med ordfører og kommunelege når det settes krisestab.

Træna kommune arrangerer samling for alle innbyggere høsten 2021 med det formål å øke egenberedskapen. Egenberedskapsdagen er planlagt i samarbeid med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og Sivilforsvaret.

Planbehov

Kommunedelplan:	Overordnet beredskapsplan
Tema(fag)plan:	Plan for helsemessig og sosial beredskap
	Smittevernplan
	Pandemiplan
	Kontinuitetsplan

10. Klima og miljø

Træna kommune har ikke tilgjengelig klimaregnskap. Det er vedtatt energi- og klimaplan for perioden 2012- 2020. Planen skal revideres. Hovedmål i planen er:

1. Redusere klimagassutslippene i kommunen
2. Effektivt og riktig energiforbruk
3. Øke andelen av og bruken av nye og fornybare energikilder

Resultater av tiltakene som er utført etter at planen ble vedtatt foreligger ikke. Det kan likevel nevnes at kommunen hadde fem kommunale bygg som er samlet til to enheter. Samtidig ble det investert i å legge fjernvarme fra sildefabrikken til disse byggene. Det ble investert i nye ventilasjonsanlegg med 80 % gjenvinningsgrad.

Træna kommune kjøpte inn el-biler da bilparken til teknisk drift skulle fornyes, i dag er 2 av 3 biler elektrisk.

Det ble lagt ny strømkabel fra fastlandet i 2010, noe som medførte at mange års aggregatdrift (dieseldrevet) ved sildefabrikken opphørte.

Kommunen har stort ønske om å sette klima og miljø på dagsorden. Det vurderes som veldig viktig for både innbyggere og næringsliv i årene fremover. En revidering av kommunens energi- og klimaplan, samt å få utarbeidet klimaregnskap og budsjett er hovedmålene.

En oversikt over energiforbruket for Træna vises i tabellen under. Til sammenligning er Røst, som er den øykommunen som er mest sammenlignbar i Nordland.

	A	B	C		D		E		F	
1			Træna				Røst			
2	Nøkkeltall	Enhet	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
3	Energiutgiftekr		133 .		210		157			
4	Energiutgifteprosent		0,98 .		1,93		1,53			
5	Andel av eneprocent		100 .		100		100			
6	Energibruk p kWh		174 .		194		184			
7	Andel elektriprocent		100 .		100		100			
8	Andel fjernvarmeprocent		0 .		0		0			
9	Andel oljeforprocent		0 .		0		0			
10	Andel naturgassprocent		0 .		0		0			
11	Andel bioenergi prosent		0 .		0		0			
12	Andel fornybart prosent		100 .		100		100			
13	Utslipp av CO ₂ /kWh		0 .		0		0			

Det vises også til en sammenligning mellom Træna og Røst for klimagassutslipp:

<https://klimarisiko.kbn.com/sammenlign/kommuner/?id=1835&compareTo=1856>

Træna kommune søkte i 2021 om prosjektskjønnsmidler for i større og raskere grad starte arbeidet med å bedre klima og miljø. Kommunen ble ikke tildelt midler, men søknaden sier noe om ambisjonene. Utdrag fra søknadsteksten lyder:

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

«For å være et livskraftig samfunn også i fremtiden, må Træna kommune heve bevisstheten om bærekraftsmålene, og forstå hvordan vi på lokalt nivå kan bidra til å oppnå de globale målene. I utviklingen ønsker kommunen å kople bærekraftsmålene til kommuneplanleggingen.

Norge skal redusere sine klimagassutslipp med minst 50 % og opp mot 55 % innen 2030 sammenlignet med 1990, og har som mål å bli et lavutslippssamfunn i 2050. For at Norge skal nå sine klimamål, er det helt avgjørende at det også gjennomføres kutt i klimagassutslipp i kommunene.

Utslippene fra kommunal drift stammer i stor grad fra drift og vedlikehold av bygg, inkl. energibruk. Innkjøp av varer og tjenester står også for en stor andel av utslippene. Det er innen disse områdene det er størst potensial for utslippsreduksjon lokalt, og det er disse områdene kommunen vil fokusere på.

Kommunens ledelse og ansatte trenger opplæring i hvordan vi kan måle og analysere klimaavtrykk i kommunen, og hvordan kommunen kan jobbe for å ta sin del av samfunnsansvaret, mot en mer klimavennlig virksomhet. Til dette trenger vi ekstern kompetansetilførsel og ser for oss et forløp med kursing og læring internt i organisasjonen, men også med aktører utenfor kommunens virksomhet.»

Træna kommune har som mål å:

- ◆ heve kompetansen og øke bevissthet om FN's bærekraftsmål på tvers av hele organisasjonen
- ◆ analysere kommunens klimaarbeid og hvor nødvendige utslippskutt kan tas
- ◆ utarbeide en handlingsplan mot et første klimabudsjett
- ◆ samhandle med næringslivet for å minske klimapåvirkning

Planbehov

Kommunedelplan: Energi- og klimaplan

Tema(fag)plan:

11. Demokrati og samskaping

Demokrati, vedtatte samfunns mål, samfunnstrendene og de strategiske prinsippene indikerer alle behov for utvikling av folkestyret og hvordan kommunerollen samspiller med samfunnet ellers.

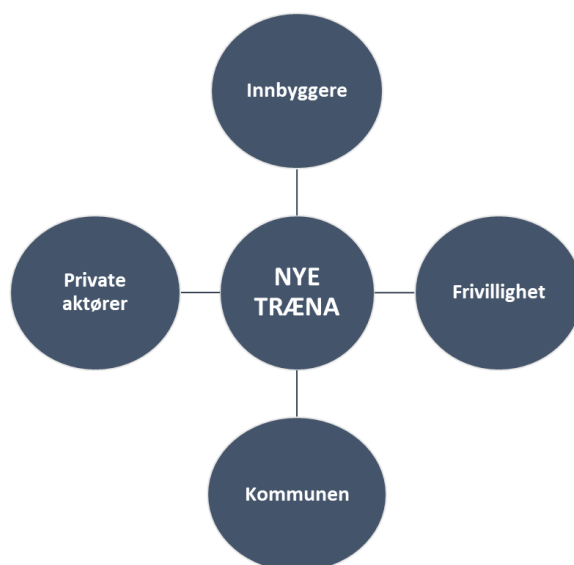
I grove trekk kan kommunerollen de siste tiårene beskrives som en bevegelse fra formynderrollen til servicekommunen på vei til samskapingkommunen. Dette må betraktes som en videreutvikling av dagens nordiske velferdsstatsmodell. Vesentlige endringer er at det offentlige i enda større grad utvikler fasiliterende, nettverksbyggende tjenester som kan skape brobyggende sosial kapital. Bevegelsen impliserer ikke en nedskalering av det offentliges rolle i velferdssamfunnet, men fordrer en sterk offentlig deltakelse sammen med et sterkt sivilsamfunn. Samarbeidet begynner med å skape møteplasser - tilrettelegge for etableringen av tillitsbaserte nettverk. Viktige grunnprinsipper er å:

- ◆ korrigere for maktbalansen
- ◆ iverksette tillitsskapende tiltak
- ◆ tilrettelegge for frivilligheten
- ◆ iverksette integreringsarbeid
- ◆ kartlegge lokale ressurser – koble riktige aktører sammen
- ◆ trekke seg tilbake og slippe kontrollen - la hver aktør gjøre det de er best på

Samskaping kan gi grobunn for nye tjenester og innovasjon, men det er ingen garanti for dette. Det er lett å fokusere på det offentlige og de frivillige organisasjonenes rolle og overse forankring blant de viktigste aktørene i en slik strategi: den enkelte «frivillige».

I Træna kommune må medvirkningsprosesser implementeres i eksisterende drift – det er ikke ressurser til å opprette nye stillinger. Det positive er at det allerede er kultur for å invitere innbyggere inn i plan- og prosjektarbeid. Dette kan med fordel utvides og utvikles, og det er behov for å få flere med. I disse dager planlegges oppstart av Træna kommunes første frivillighetsentral. Det vurderes som et viktig og riktig tiltak både i forhold til demokrati, folkehelse og samskaping.

Systematisk samarbeid mellom kommune og lokalsamfunn krever imidlertid fast strukturelt utgangspunkt for kommunikasjon. Dette gjelder også med hensyn til større byggeprosjekter, endringsprosesser, planoppgaver m.v. En grunnleggende modell for kommunikasjon er utarbeidet, slik figuren under viser, men det gjenstår mye arbeid med utarbeidelse av gjennomgående maler for kommunikasjon.

ØYKommuneProsjektet

Når det gjelder samarbeidet mellom administrasjon og politikk oppfattes det som godt i Træna kommune, men det vurderes alltid som ferskvare. I kommunen er det i gryende prosess å se nærmere på:

- ◆ Hva kan både administrasjon og de folkevalgte gjøre for å øke tilliten i lokalsamfunnet – identifisere utfordringene og lage en plan til forbedring
- ◆ Legge til rette for god kultur i formannskap- og kommunestyremøter – ordfører i spissen (Utgangspunkt i rapporten «Nye veier til godt lokaldemokrati»?)
- ◆ Utarbeide nytt delegasjonsreglement (Skal folkevalgte arbeide for enkeltsaker eller begrense seg til å trekke opp strategiske retningslinjer?)

Planbehov

Kommunedelplan:

Tema(fag)plan: Kommunikasjonsplan/kommunikasjonsstrategi

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

12. Kultur, friluftsliv og frivillighet

Et aktivt kultur- og friluftsliv i små kommuner er avhengige av frivillighet. Kommunens innsats innen kultur begrenser seg til tilrettelegging for festivaler, konserter, kino o.l., samt bibliotek, den kulturelle spaserstokken, den kulturelle skolesekken og kulturskolen. Kommunen har ungdomsråd og ungdomsklubb. Muséet spiller en aktiv rolle og ivaretar på mange måter viktige sider av kulturpolitikken lokalt. Når det gjelder friluftsliv, er kommunen i et godt samarbeid med Polarsirkelen friluftsråd og flere av de lokale foreningene utgjør mulighetene for et aktivt kulturliv. Trænefestivalen har bidratt til at Trænas image som festivalsted har et godt omdømme i landsdelen og nasjonalt.

En del av arbeidskraften på Træna er arbeidsinnvandrere. Det er utfordrende å inkludere deler av disse i samfunnet. Kommunen har svært begrensede ressurser til kulturelle tiltak som fremmer mangfoldigheten og skaper tilhørighet.

Kommunen har mye positivitet rundt seg. Næringsutvikling på Træna vil bety flere arbeidsplasser, flere innbyggere og høyere aktivitet. Dette er vesentlige faktorer i stedsutviklingen, men også for det lokale kulturlivet.

Skolen og barnehagen bruker regelmessig naturen i sitt pedagogiske arbeid, noe som er helsefremmende og variasjonsskapende i opplæringen. I skolen er det også iverksatt et nytt valgfagstilbud som omhandler lokal kulturarv og entreprenørskap.

For en god utvikling av kultur-, frivillighet og friluftaktiviteten frem i tid vil kommunen prioritere noen flere ressurser, ikke minst i et folkehelseperspektiv.

Træna kommune har med sin storslagne og mektige natur mange flotte naturopplevelser å by på. Det er flere organisasjoner som bidrar med tilrettelegging av friluftsområder i kommunen, noe som bidrar til at både innbyggere og andre kan bruke naturen mer. Dette gjelder blant annet bygging av turmål som gapahuk, lavvo, badstuer og tilrettelegging av stier. Kommunen har en aktiv båtforening som bidrar til at flere bruker sjøen og naturen rundt i kommunen. Flere foreninger har blitt flinke på å samarbeide. Både fastboende og hytteeiere er viktige ressurser i kultur- og friluftslivet.

Kulturtilbudene avhenger i stor grad av ildsjeler. Et konstruktivt samspill mellom disse, frivillige og kommunen i tilretteleggingen av ulike prosjekter bidrar til gjennomføringskraft i god og bærekraftig utvikling av friluftsområder.

Et særpreget trekk ved kulturen i Træna kommune er givergleden. I den årlige TV-aksjonen samler kommunen og innbyggerne seg med stolthet om å være topp tre i landet. Dette gir seg utslag i mange kreative ideer og tiltak i den gode aksjons hensikt.

Noen fakta

- ◆ Antall registrerte lag og foreninger: 23
- ◆ Antall søknader på kulturmidler er i gjennomsnitt +/- 10
- ◆ Antall søknader tildelt kulturmidler de senere år er 4 – 7.
- ◆ Innsamlingsaksjoner: I all hovedsak TV-aksjonen

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

Positive sider ved kultur og idrett

- ◆ Godt samarbeid mellom kommunen og ulike lag og foreninger
- ◆ Stort engasjement og mange tiltak gjennom Træna Museum
- ◆ Både innbyggere og feriefolk engasjerer seg
- ◆ Foreninger og lag på alle øyene
- ◆ Nye foreninger dukker opp
- ◆ Lettere og både iverksette og delta i aktivitet digitalt
- ◆ Etablering av frivillighetsentral i prosess – kan sees i sammenheng med ungdomsklubben – bruke samme lokaler. Ny arena for integrering, samhold, et sted å gå til for å treffe andre (motvirke ensomhet), lavterskeltilbud som kan favne mange

Svakheter

- ◆ Få «å ta av» - stor fare for slitasje/utslitte ildsjeler
- ◆ Trænafestivalen tapper kommunen for frivillige
- ◆ Yngre er ikke like ivrige på dugnad
- ◆ Mangel på variasjon i ungdomstilbud
- ◆ Innvandrere som det ikke er lett engasjere
- ◆ Initiativ som iverksettes, men ikke viderefører

Det pågår en omorganiseringsprosess i Træna kommune, der kultur mest sannsynlig legges til sektor for oppvekst. Sektorleder for oppvekst har startet arbeidet med å utarbeide en Kulturplan.

Planbehov

Kommunedelplan:

Tema(fag)plan:

Kulturplan

Plan for fysisk aktivitet og naturopplevelser

Folkehelseplan

Kulturminneplan

Bibliotekplan

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

13. Digitalisering

De nasjonale myndighetene signaliserer økt innsats overfor kommunene på det digitale området. Dette kommer blant annet fram i stortingsmeldingen «Digital agenda for Norge – IKT for en enklere hverdag og økt produktivitet». Meldingen beskriver hvordan IKT kan benyttes for å fornye, forenkle og forbedre digitaliseringen. Som en oppfølging, ble det utarbeidet en digitaliseringsstrategi for offentlig sektor 2019 – 2025 som definerer felles mål og innsatsområder for digitaliseringsarbeidet frem mot 2025. Strategien skal støtte den digitale transformasjonen i hele den offentlige sektoren.

DigiNordland

På nettsiden til DigiNordland står følgende:

DigiNordland er et strategisk operativt samarbeid innen digitalisering og tjenesteutvikling mellom de 41 kommunene og fylkeskommunen i Nordland. Prosjektet skal tilrettelegge for likeverdig digitalisering av kommunene i Nordland, uavhengig av kommunens størrelse, innbyggertall og utfordringer. Kal legges til rette for samarbeid om digitaliseringsarbeid i Nordlands kommuner. Det er nylig ansatt prosjektleder for DigiNordland som har Bodø IKT som arbeidsgiver.

DigiNordland skal hjelpe kommunene i Nordland til å påbegynne arbeidet med digital transformasjon ved å spille en sentral og innovativ rolle som pådriver for digitaliseringsarbeidet i regionen. Den viktigste suksessfaktoren i arbeidet med digital transformasjon er evnen til å samhandle tverrfaglig om digitaliseringsprosjekter.

DigiNordland vil tilrettelegge for samhandlingen i Nordland og sette kommunikasjon og erfaringsutveksling i system.

Træna kommune har svært god kapasitet på fibernettet, men er, i likhet med mange andre kommuner, avhengig av samarbeid om IKT/digitalisering for å løse både nåværende og fremtidige kommunale oppgaver. Vi er allerede langt etter og for små til å drive en nødvendig utviklingsprosess, både med tanke på kapasitet og kompetanse. Det ble våren 2021 rekruttert IT-konsulent, for øvrig Træna kommunes eneste, som har som oppgave å ivareta behovet for daglig support, men forhåpentligvis også lede den digitale prosessen mot et større digitalt samarbeid på litt sikt.

Det er vurdert at det beste vil være å inngå et digitalt samarbeid med en større kommune, primært Bodø. Det vil uansett ikke være mulig for Træna kommune å starte en digital prosess, uten å få det elementære på plass. Fordelene i Træna kommune er korte avstander mellom de kommunale virksomhetene, noe som forenkler support og implementering av nye systemer.

Økonomiske konsekvenser ved å være liten øykommune kontra liten kommune

- ◆ Værhardt og saltvann - krever offshoreteknologi
- ◆ Fysisk support inkluderer reisekostnader og medgått reisetid for operatører
- ◆ Sertifisering – ikke behov eller kapasitet til å inneha alle funksjoner selv – samme som over - eksempel ved bytte av kopimaskin – kr 5.000 ekstra i forhold til samme operasjon i distriktskommune med fastlandsforbindelse
- ◆ Oppstartsfaser: Differanse mellom nærliggende liten kommune og øykommune når det gjelder interkommunalt digitalt samarbeid – i avtaler ligger det faste fysiske samarbeidsmøter. Gjelder også implementering av nye systemer/moduler – reiseutgifter og tidsbruk
- ◆ Viktig med større kommunalt samarbeid, for eksempel med et ticket-system. Dagens systemer fanger ikke opp feilmeldinger, hyppighet, feilrettinger, historikk m.m. på en hensiktsmessig måte. Ikke økonomisk kapasitet for et slikt system i en liten kommune alene. Bare et av flere

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

eksempler som underbygger behovet for digitalt samarbeid. Et slikt samarbeid vil i seg selv øke de økonomiske utgiftene

- ◆ Bosetting på flere øyer - utfordring både praktisk og økonomisk å få tilfredsstillende nettdekning, support, opplæring til lokale (ansatte)
- ◆ Logistikk; om noe ryker og man ikke har reserve på lager kan det ta flere dager og få tilsendt nytt

Andre viktige og/eller utfordrende momenter knyttet til digitalisering

- ◆ En del digitale programmer/systemer henger etter i tiden – ikke oppgradert i takt med utviklingen
- ◆ Noen IT-løsninger er dårlig planlagt /lite fremtidsrettet/går ikke overens med hverandre
- ◆ Dårlig wifi dekning, spesielt på møterom/kontorer
- ◆ Tekniske utfordringer med hjemmekontorløsninger (saksbehandlingssystemet)
- ◆ Digitalt har geografi lite og si så sjansen for digitale angrep er større, særlig som en liten kommune med "stereotypisk"(?) dårligere IT sikkerhet
- ◆ God mulighet for digitale jobber så lenge infrastruktur/internett er god

Træna kommune er med i Digitale Helgeland, et samarbeidsprosjekt mellom kommunene Alstahaug, Bindal, Brønnøy, Dønna, Grane, Hattfjelldal, Hemnes, Herøy, Leirfjord, Nesna, Rana, Sømna, Træna, Vefsn, Vega og Vevelstad. Prosjektet startet formelt opp i midten av januar 2020. Visjonen er at digitaliseringsarbeidet på Helgeland skal øke kvaliteten og effektiviteten på tjenestene i de deltakende kommunene. I skrivende stund er Træna kommune med i et nettverk i regi av Digitale Helgeland for endring av saksbehandlingsprogram – fra ESA til Elements.

Planbehov

Kommunedelplan:

Tema(fag)plan: IKT-plan

ØYKommuneProsjektet

14. Samferdsel

Nordland fylkeskommune starter sitt kapittel som gjelder samferdsel med dette avsnittet i Kunnskapsgrunnlaget for 2016 - 2020:

«Transportinfrastruktur og transporttjenester er viktig for den regionale utviklingen i Nordland. Transportpolitikken bidrar til vekst og legger til rette for framtidig bosetting. Til grunn bør det ligge prinsipper om bærekraftig utvikling, livskvalitet og kunnskap om transportbehovene. Gjennomgående og effektive transportløsninger er viktige for å ivareta og styrke bo-, arbeids-, og serviceregioner, og samtidig styrke konkurransevnen til næringslivet i Nordland ved å redusere de store avstandsurempene.»

Transportinfrastruktur og transporttjenester er for Træna kommune et av de viktigste elementene for vekst, utvikling og fortsatt bosetning på alle kommunens øyer. Det er nå sikret forbindelse til fastlandet med ferger, men når det gjelder hurtigbåt så er man ikke sikret helårs hurtigbåtforbindelse. Dette vil muligens landes i løpet av inneværende år. Det er veldig viktig at kommunen beholder hurtigbåt hele året, så man får en best mulig forbindelse mot Sandnessjøen og ikke minst et fremtidig hovedsykehus.

Det er bred enighet i Træna at et samferdselstilbud som setter oss tilbake i tid ikke kan aksepteres. Skal kommunen utvikles, både når det gjelder næring, kompetanse, tilflytting og kulturelt, må samferdselstilbudet være fremtidsrettet. Det er også enighet om at kommunen må sikre et fortsatt rutetilbud til alle nærliggende regionsenter, Sandnessjøen, Mo i Rana og Bodø. Samferdselstilbudet mellom øyene er likeså viktig, dersom bosetning på flere av øyene skal opprettholdes. «Træna lokal» er livsnødvendig for fortsatt bosetning og utvikling av hele kommunen.

Dagens samferdselstilbud gir 2 daglige avganger med ferga og 2 daglige avganger med hurtigbåt. Fem dager i uken er det 3 avganger med hurtigbåt i perioden 1. april – 20. juni og 23. august – 31. oktober. Resten av året er det 2 dager i uken med 3 avganger. Hurtigbåten korresponderer med transport til Sandnessjøen, Mo i Rana og Bodø.

Fergesambandet Træna (Selvær/Husøy) – Stokkvågen

Nåværende ferge, MF Husøy ble satt inn i sambandet i februar 2014. Den betjener sambandet Træna - Stokkvågen, med anløp på Onøy på enkelte turer. Ferge og hurtigbåt går nærmest parallelt på morgnen (06.45 og 05.50). Det er imidlertid vanskelig å sammenlikne disse to tilbudene, da det er ulike målgrupper som bruker disse.

MF Husøy er eid av Nordland fylkeskommune (NFK) og driftes av Boreal. MF Husøy tar 50 biler. Fergen har lav kanselleringsfrekvens og er robust selv i veldig dårlig vær. Statistikk er vanskelig å få ut fra Fergedatabanken for tidligere år enn 2019, årsaken er ukjent blir det opplyst fra NFK. I tabellen under tas 2015 med, som er brukt i kunnskapsgrunnlaget for 2016 – 2020. Det mangler da tall for årene 2016 – 2018

Samband	År		
Stokkvågen - Træna	2015	2019	2020
Biler inkl. MC	3569	7721	7666
Passasjer inkl fører	9146	25880	15016

Passasjertallet avviker i 2020. Dette pga overgang til AutoPass fra april/mai. På grunn av pandemien er det kun biler som har blitt billetteret i ettertid. Det ble innført passasjertelling fom september 2020 igjen, men dette gir uansett ikke korrekt bildet av utviklingen. Et estimat med utgangspunkt i antall

passasjerer pr bil i 2019 gir ca. 25 696 pass inkl. fører for hele 2020. Tabellen viser mer enn en dobling av kjøretøy som transporteres med ferga.

Helgelandspendelen

Helgelandspendelen (tidl. Trænaruten) tar passasjerer, sykler, kajaker, gods mm. Den har betjent Træna siden 1976. Kanselleringsfrekvensen er høyere enn for ferga.

Vinteren 2021 ble MS Helgeland, som har gått i sambandet siden 1997, byttet ut med MS Fredrikke Tønder Olsen. Begge fartøyene er bygd for en signifikant bølgehøyde på 4 meter. MS Fredrikke T. Olsen tar 193 passasjerer og har et lastrom for 16 paller. Fartøyet eies av Nordland fylkeskommune og driftes av Boreal. Fartøyet trafikkerer mellom Træna (Husøy) og Sandnessjøen – Helgelandspendelen. Selvær ble kuttet da nytt fartøy ble satt inn i sambandet. Selvær blir i dag betjent av «Træna lokal» som en forlengelse av Helgelandspendelen.

Det er hentet ut statistikk fra 2018 – 2020 som tabellen under viser. Med er også 2015 fra kunnskapsgrunnlaget 2016 – 2020 til sammenligning.

	2014	2015	2018	2019	2020
Helgelandspendelen (tidl. Trænaruten)	62090	50261	56131	54066	41508

I 2015 ble det satt inn et fartøy som kun var godkjent for en signifikant bølgehøyde på 2,5 meter. Det ble et år med mange kanseleringer. I 2020 er nok Covid-19 pandemien en stor årsak til nedgangen.

Træna lokal

Træna lokal er betjent av MS Himmeltinden, den tar 48 passasjerer, er universelt utformet og utstyrt for å ta med gods, med eget lasterom og kran. Fartøyet eies av Nordland fylkeskommune og driftes av Lovund skyss. Træna lokal er i dag en forlengelse av Helgelandspendelen og trafikkerer mellom Husøy og Selvær med anløp av mellomliggende øyer.

	2015	2018	2019	2020
Træna lokal	6832	6474	6517	9854

Helgelandspendelen har hatt Selvær som liggehavn fram til februar 2021 så hva økningen i 2020 skyldes er uklart. Det må forventes en større økning i 2021 da Helgelandspendelen har Husøy som liggehavn fra feb. 2021 og Selvær ikke er i ruteplanen.

Luftfart og Jernbane

Staten har det økonomiske ansvaret for jernbane (infrastruktur gjennom Jernbaneverket og tilskudd til visse personruter), luftfart (infrastruktur gjennom Avinor AS og tilskudd til visse regionale flyruter), Europaveger og andre riksveger, inklusive ferjesamband (Statens vegvesen), de viktigste farledene og de statlige fiskerihavnene (Kystverket).

Skal folk reise fra Træna med tog må de først til Mo i Rana eller til Mosjøen. Nærmeste flyplasser finnes i Mo i Rana, Sandnessjøen eller Mosjøen. Nærmeste storflyplass er i Bodø eller Trondheim. Det har tidligere (2007) vært jobbet med å få innført en helikopterrute fra Bodø til Træna, men dette ble ikke realisert. Dette er fortsatt et samferdselstilbud som vil øke bolyst og utfartsmuligheter for Træna kommune, noe det derfor er relevant å ta tak i på nytt.

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

Sjøfart og fiskerihavner

Træna er en øykommune – lengst ut på Helgelandskysten. Alle reiser bort fra øya krever ferge eller hurtigbåt. Det er kun tre stamhavner i Nordland (Mo i Rana, Bodø og Narvik) hvor staten har ansvaret for innseilingen helt inn til kai. Innseilingene til fiskerihavner er også statens ansvar. Det er to fiskerihavner på Husøy; Nordhavna og Sørhavna. Sistnevnte er for mindre fiskefartøyer, avgrenset av moloen fra Ærøya til Husøya, inkludert Fløttingsundet. Det er også en fiskerihavn på Selvær (Stangen) og en på Sanna.

Nordhavna på Husøy fikk etter nylig utvidelse en dybde på 9,3 meter på laveste lavvann. Denne havna fungerer også som trafikkhavn for ferge, hurtigbåt, ambulanserbåt m.v. Til Nordhavna ved Galtneset, hvor det Pelagiske anlegget ligger, anløper større fiskefartøy og store fryseskiper, da det meste av fisken som mottas ved det pelagiske anlegget skipes ut fra kommunen.

I Sørhavna ved Fløttingsundet driver Modolv Sjøset AS et kvitfiskanlegg. Fra dette anlegget sendes fisken som mottas utelukkende på trailer og ferge ut av kommunen. Her er det også bygd et anlegg med flytebrygge og utstyrsbod for redningskøyta.

Basekaiet ligger i Sørhavna i innseilingen til fiskerihavna. Dette er en trafikkhavn som eies av Træna kommune – dybden her er 5 meter på laveste lavvann. Træna Båtforening har medlemskaier og gjestekai i Sørhavna.

Kollektivtrafikk og skoleskyss

Kollektivtrafikk i Træna omfatter rutebåt (lokalbåt, hurtigbåt og ferje). Det er fylkeskommunen som administrerer hurtigbåt og ferje til/fra og innad i Træna. I henhold til opplæringslovens § 13 har fylkeskommunen ansvaret for skoleskyss. Det er i dag to fastboende skolebarn på grunnskolenivå i Selvær, som reiser til Husøy for undervisning. For elever i grunnskolen refunderer kommunene billett-kostnaden etter gjeldende persontakst. Alle elever som må benytte båt for å komme til/fra skole, har rett på skyss uansett avstand.

Trafikksikkerhet

Det er behov for fartsdempere for å trygge ferdselen for myke trafikanter på Husøy. Dette tiltaket ses i sammenheng med utarbeidelse av trafikksikkerhetsplan. Træna er den kommunen i Norge med desidert lavest antall biler per innbyggere. Her finnes i alt 122 biler, hvilket tilsvarer 269 per 1000 innbyggere. Tilsvarende tall for Nordland fylke er 533 biler per 1000 innbyggere.

Planbehov

Kommunedelplan:

Tema(fag)plan: **Trafikksikkerhetsplan**
 Samferdselsplan

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

15. Utdanning

Ungdomsskoleelevene i Træna kommune må flytte fra kommunen når de skal på videregående skole. Reiseavstand for å nå 5 000 innbyggere er 231,8 km. Det er minimum 2 timer med ferge eller båt for å komme til fastlandet. Ungdommens yrkesvalg påvirkes veldig i løpet av de årene de går på videregående. Dersom de ikke kjenner til hvilke muligheter som er for arbeid i hjemkommunen, vil de fleste valg gå i andre retninger, enn tilbake der de kom fra. Det viser seg imidlertid at den mest stabile arbeidskraften i kommunen er de som har sin opprinnelige tilhørighet der. Det er derfor en satsing på å gi ungdommen innsikt og kunnskap om hvilke muligheter for yrkesvei og karrieremuligheter som finnes i hjemkommunen. Satsingen skal i tillegg til konkret kunnskap styrke identitet og tilhørighet.

Synspunkter og perspektiv på bakgrunn av intervjuer med ungdomsskoleelever vår 2021.

Træna kommune har tatt et lokalt utgangspunkt som bakgrunn for å kunne komme med innspill om mulige prioriteringer når det gjelder utdanningstilbud i videregående og høyere utdanning. Det lokale utgangspunktet er at elevene er spurt om hva som er viktigst for dem når de skal søke på videregående skole.

Tilbakemeldinger fra elevene er at de ønsker å søke seg til en skole der de er trygge på at det er god trivsel. Dette finner de ut av ved å snakke med elever på videregående skole, som er fra Træna og som de har tillit til. Dette innebærer også at det er viktig for dem å ha kjente på skolen.

Fagtilbudet også svært avgjørende, og på spørsmål om de fant mulighet til å søke det de primært er interessert i, ga de uttrykk for at tilbudet er dekkende for deres behov og ønsker.

Et moment elevene nevnte i tillegg handler om avstand – de ønsker mulighet til å kunne komme hjem i helgene. Derfor er det viktig for dem at det er et godt rutetilbud, som gir muligheter for å holde god kontakt med hjemstedet på Træna.

Ut fra elevenes egne uttalelser oppfattes valgmulighetene i fag- og linjevalg i videregående skole som tilfredsstillende.

Høyere utdanning – prioriteringer. Fagarbeidere.

Innenfor næringsliv og kommune vil det være løpende rekrutteringsbehov innen ulike kompetanser og fag. I kommunen er det særlig stort behov for sykepleiere, samtidig må oppvekst sikte seg inn på å møte skjerpede kompetansekrav innen 2025, samt behov for flere barnehagelærere.

I næringslivet er særlig rekruttering innen de marine næringene viktige - eksempelvis innen havbruk, fiskeri og aqua. I tillegg vil det være behov for kompetanser innen hotell, reiseliv og destinasjonsutvikling.

Det er også behov i Træna for håndverkere innen mange fag. I dag fremstår tilgangen på byggmestre, bygg- og anlegg, elektrikere og rørleggere som svært begrenset og mangelfullt. Det betyr at disse tjenestene må bestilles fra andre steder, noe som fordyrer prosjekter kostnadmessig og tar lengre tid.

Ved å være tydelig på at dette er fag og tjenester Træna har mangler innenfor i dag, kan skolen i sin rådgivning til ungdomsskolens elever peke på de mulighetene som ligger i valg av linjer og fag i videregående opplæring. Dette kan i så måte bidra til at noen unge mennesker ser muligheter for et arbeid og en framtid der de kommer fra.

ØYKOMMUNEPROSJEKTET

Træna kommune har fått midler fra Nordland fylkeskommune til å jobbe med prosjektet «Tilhørighet og trivsel». Prosjektet er delt i tre faser, kartlegging, tiltak og evaluering. Det foreligger egen tiltaksmatrise til prosjektet.

Det er 44 barn i grunnskolen i Træna i dag, 12 barn i barnehagen.

Planbehov

Kommunedelplan:

Tema(fag)plan:

Strategier:

Plan for 1. året etter grunnskolen

Plan for etablering av digitalt klasserom i Træna

Felles for alle hovedområder

- ◆ Strategier kan (så langt det er mulig) innarbeides i Kommuneplanens samfunnsdel
- ◆ Kompetanseplaner tar utgangspunkt i overordnet kompetanseplan
- ◆ Det er ikke definert under hvert hovedområde om det er behov for nye planer, rullering av planer eller evaluering av planer